

44 GÜNLÜK VƏTƏN MÜHARİBƏSİNİN ZƏFƏR TARİXİNDƏN

p.ü.e.d., prof. D.Q. Quliyev

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası
dilgam.guliyev@sport.edu.az

Nəşr tarixi

Qəbul edilib: 01 oktyabr 2021

Dərc olunub: 27 oktyabr 2021

© 2021 ADBTİA Bütün hüquqlar qorunur

Annotasiya. Məqalədə 44 günlük vətən müharibəsinin zəfər tarixi, Azərbaycan bu hərbi əməliyyatda məcbur edildiyi və qan tökmək, torpağı qəsb etmək niyyəti olmadığı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğuna göstərdiyi diqqət və qayğı, Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycana qarşı növbəti hərbi təxribatı, Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclasında qərarı, Azərbaycan Ordusu genişmiqyaslı əks-hücum əməliyyatı, Azərbaycan əsgərinin yüksək peşəkarlığı qarşısında Ermənistan kapitulyasiyası, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında atəşin və hərbi əməliyyatların tam dayandırılması, Ermənistan qüvvələrinin Dağlıq Qarabağın ətrafında Ermənistan nəzarətindəki Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması, Ali Baş Komandan İlham Əliyev siyasi, hərbi lider olaraq 44 gün ərzində durmadan, dincəlmədən sözün əsl mənasında vuruşu, Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşasının təmin edilməsi, üç ölkə tərəfindən imzalanmış üçtərəfli Bəyanat münaqişəsi, Azərbaycanda Zəfər Gününün təsis edilməsi haqda prezidentin ilk fərmanı və başqa problemlər şərh edilmişdir.

Açar sözlər: *Azərbaycan, Qarabağ, Şuşa, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı, Ağdam, Kəlbəcər, Laçın, Ordu, bayraq, ədalət, sülh, lider, Zəfər, prezident, humanitar.*

27 sentyabr 2020-ci il səhər saatlarında Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin genişmiqyaslı təxribat törədərək cəbhəboyu zonada yerləşən Azərbaycan ordusunun mövqelərini və yaşayış məntəqələrini iriçaplı silahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutması nəticəsində, Ermənistan ordusunun döyüş aktivliyinin qarşısını almaq, mülki əhalinin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə Azərbaycan ordusunun komandanlığı tərəfindən qoşunların bütün cəbhəboyu sürətli əks-hücum əməliyyatı başlaması barədə qərar verilmişdir [14, 15, 16]. Qarşıdurmalar nəticəsində Ermənistanda hərbi vəziyyət və ümumi səfərbərlik [22], Azərbaycanda isə hərbi vəziyyət və komendant saati [5], 28 sentyabrda qismən səfərbərlik elan edilmişdir [6]. Qarşıdurmalar qısa müddətdə sürətlə alovlanmış və İkinci Qarabağ müharibəsinə çevrilmişdir [26].

Bütün diplomatik danışıqlarda İlham Əliyev dəfələrlə vurğulayırdı ki, əgər sülh danışıqları nəticə verməyəcəksə, lazım gələrsə Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü hərbi yolla bərpa edəcək. Bu səbəbdən də Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğuna göstərdiyi diqqət və qayğının nəticəsində Azərbaycan ordusu dünyanın ən güclüləri sırasına yüksəldi [32].

Bunun nəticəsidir ki, 27 sentyabr 2020-ci il Azərbaycan, region, hətta dünya üçün yeni tarixə çevrildi. Ermənistan növbəti dəfə təxribat törədərək, yeni torpaqlar işğal etmək üçün Azərbaycana hücum etdi. Elə həmin gün Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirildi və dövlət başçısı iclasda qətiyyətlə dedi: [32].

“Bildiyiniz kimi, bu gün səhər tezdən Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycana qarşı növbəti hərbi təxribat törətmişdir. Bu təxribat nəticəsində itkilərimiz var, həm mülki əhali, həm də hərbcilər arasında. Bu, bir daha onu göstərir ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti davam edir və bu siyasət Ermənistanın faşist mahiyyətini bütün dünyaya göstərir. Səhər tezdən məlumatı alan kimi, mən Müdafiə naziri, digər aidiyyəti qurumların rəhbərləri ilə əlaqə saxladım, müvafiq göstərişlər verdim və bu göstərişlər əsasında hazırda Azərbaycan Ordusu genişmiqyaslı əks-hücum əməliyyatına başlamışdır” [32].

Bundan sonra prezidentin bir çağırışı ilə Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandanla həmrəylik, birlik, inam, etibar, yüksək vətənpərvərlik, əzmkarlıq nümayiş etdirərək bir nəfər kimi dövlət başçısının yanında olduğunu göstərdi. Əli silah tutan hər kəs ordu sıralarına yazılmaq üçün növbəyə durdu. Bu, yeni şanlı tarixin başlanğıcı, İlham Əliyevin uğurlu siyasətinin nəticəsi və böyük liderin qələbəsiydi. Bu siyasətin, bu birliyin nəticəsində yenilməz Azərbaycan ordusu 44 gün ərzində işğal olunmuş torpaqları azad, düşməni isə darmadağın etdi. Dövlət-xalq-ordu birliyi, İlham Əliyev siyasəti, xalqın liderinə olan inamı, Azərbaycan əsgərinin yüksək peşəkarlığı qarşısında Ermənistan kapitulyasiyaya məcbur oldu.

İlham Əliyev siyasi, hərbi lider olaraq 44 gün ərzində durmadan, dincəlmədən sözün əsl mənasında vuruşdu [32].

Ermənistan respublikası ilə 44 gün davam edən müharibə ərzində 4 oktyabrda Cəbrayıl [13,23], 17 oktyabrda Füzuli [19,24], 20 oktyabrda Zəngilan [28,1], 25 oktyabrda Qubadlı [17,18] və 8 noyabrda Şuşa şəhəri işğaldan azad edilmişdir [21,27,20]. Moskvada imzalanan müqaviləyə əsasən, noyabrın 10-u Bakı vaxtı ilə saat 01:00-dan etibarən Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında atəşin və hərbi əməliyyatların tam dayandırılması, 1 dekabrda Ermənistan qüvvələrinin Dağlıq Qarabağın ətrafında Ermənistan nəzarətindəki Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması və Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşasının təmin edilməsi elan edilmişdir [25].

2020-ci il noyabrın 20-də Ağdam, [7] noyabrın 25-də Kəlbəcər, [8] dekabrın 1-də Laçın rayonları [29] azad edilmişdir.

İkinci Qarabağ müharibəsinin 44-cü günü, noyabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistan baş naziri tərəfindən imzalanmış üçtərəfli Bəyanat münaqişənin həlli istiqamətində son nöqtə oldu. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə bildirib ki, məqsəd qan tökmək və ərazi qəsb etmək deyil, düşməni ədalətli sülhə məcbur etməkdir. Adə-

tən, uğurlu döyüşlər uğurlu diplomatik danışıqlarla yekunlaşır. Azərbaycan diplomatiyasının belə danışıqlar aparmağa qadir olduğunun noyabrın 10-da bir daha şahid olduq. Cəmiyyətimiz “Heç bir təhdid, heç bir hədə, heç bir təzyiq mənim iradəmə təsir edə bilməz. Bizim

siyasətimizin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır, onun iradəsidir və onun maraqlarıdır”, - deyən Müzəffər Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşib, bu inam, bu həmrəylik də Qələbəmizin əsas rəhnidir [33].

Prezident İlham Əliyev işğaldan azad olunmuş Şuşa şəhərinin mərkəzində Azərbaycan bayrağını qaldırır (15 yanvar 2021-ci il).

Azərbaycanda Zəfər Gününün təsis edilməsi haqda prezidentin ilk fərmanı dekabrın 2-də verilmişdi. Bu sərəncama əsasən Zəfər Günü hər il noyabrın 10-da keçirilməli idi. [9] Lakin dekabrın 3-də noyabrın 10-nun Türkiyədə Mustafa Kamal Atatürkün anım günü olduğunu nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikası

nın Prezidenti cənab İlham Əliyev Zəfər Günü'nün tarixinin dəyişdirilməsi barədə qərar qəbul etmişdir [10]. Şuşa şəhərinin və onun işğaldan azad edilməsinin tarixi əhəmiyyəti nəzərə alınaraq qələbə - Zəfər Günü hər il noyabrın 8-də təntənəli şəkildə qeyd edilməsi qərara alınmışdır [12].

İşin xronoloji çərçivəsi iyirmi doqquz ili (1992-2020) əhatə edir. Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə 27 sentyabr, “Anım Günü” və 8 noyabr, Şuşanın işğaldan azad edildiyi gün, “Zəfər günü” kimi tariximizə daxil oldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qızıl hərflərlə yazılmış tarixə çevrilən 44 günlük Vətən müharibəsinin yekunlarından aşağıdakı nəticələrə gəlmək olar: [31]

1. Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistan baş naziri tərəfindən imzalanmış üçtərəfli bəyanat ölkəmizə maksimum sərf edən sənəddir. Noyabrın 10-da düşmən faktiki olaraq kapitulyasiya aktı imzaladı;
2. Azərbaycan həm döyüş meydanında, həm danışıqlar masası arxasında istədiyinə nail oldu;
3. Ermənistan əvvəlcə imtina etsə də, sonradan üçtərəfli bəyanatı imzalamaqla müstəqil siyasi iradəsinin olmadığını, forpost olduğunu bir daha təsdiqlədi;
4. Ermənistan - Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə son qoyuldu, Azərbaycan bu il sentyabrın 27-də başlamış İkinci Qarabağ müharibəsini müvəffəqiyyətlə, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında böyük zəfərlə başa vurdu;
5. Azərbaycan iqtisadi cəhətdən heç bir ölkədən, heç bir beynəlxalq maliyyə qurumundan asılı deyil. İqtisadi müstəqilik ordumuzu gücləndirmək üçün imkan yaradı, Qələbə qazanmaq potensialımızı təmin etdi;
6. Azərbaycanda bu və ya digər maraqları olan qüvvələr dövlətimizin, Ordumuzun gücünü, iradəsini gördü, “hər kəs bizim dəmir yumruğumuz nədir, anladı”;
7. Bəyanatda Dağlıq Qarabağın statusu haqqında bir kəlmə də yoxdur. Qarabağa heç bir status, inzibati muxtariyyət verilmədi;
8. Hakimiyyətdə olduğumuz illər ərzində beynəlxalq vəziyyət düzgün təhlil edilərək ölkənin güclənməsi yolunda ardıcıl addımlar atıldı, lazım olan anda düşməni məğlub etmək üçün zərbə endirildi;
9. Azərbaycan müharibənin əvvəlcədən sülhə məcburetmə əməliyyatı olduğunu, qantökmə və torpaq qəsb etmək məqsədi güdmədiyini deyirdi və bəyanatın Ermənistan

- tərəfindən imzalanması sülhə məcburetmə əməliyyatının uğurla bitməsinə təsdiqlədi;
10. İşğal edilmiş ərazilərimizdə etnik təmizləməyə məruz qalmış azərbaycanlılar o torpaqlara qayıdacaq, Şuşada və işğaldan azad edilmiş digər bütün torpaqlarda həyat qaynayacaq. İnsanlarımızın 30 illik həsrətinə son qoyuldu;
 11. Bəyanata uyğun olaraq Ermənistan qoşunlarının Ağdam, Kəlbəcər və Laçın bölgələrindəki işğalçı qoşunlarını dağlıq və keçilməsi çətin olan, istehkam-sığınacaq sahələri yaradılmış ərazilərdən təxliyə edilməsi ilə Azərbaycan böyük insani-humanitar itkilərin qarşısını alaraq, bu bölgələri əlavə qan tökmədən, diplomatik qələbə hesabına geri qaytardı;
 12. Naxçıvanın 30 illik blokadası bitir, eyni zamanda, türk dünyasının yerüstü tranzit-rabitə əlaqələri bərpa olunur. Naxçıvanın Azərbaycanın əsas hissəsi ilə quru yollarla birləşdirmə istiqamətində tarixi addım atıldı;
 13. Dağlıq Qarabağ və işğal edilmiş ətraf ərazilərin erməniləşdirilməsi üçün aparılmış bütün təbliğati işlər, köçürmə siyasəti puça çıxarıldı;
 14. Ermənistan bu 30 ilə yaxın müddətdə müstəqil ölkə ola bilməyib, bu gün də müstəqil deyil. İşğalçılıq siyasəti Ermənistanı uçuruma apardı;
 15. Ermənilərin yaratdıqları mif dağıldı, onların “yenilməz” ordusu məhv oldu, fərariyyət başladı. İkinci Qarabağ müharibəsi iki ordunun, iki cəmiyyətin nə qədər fərqli dəyərlərin daşıyıcıları olduğunu da nümayiş etdirdi;
 16. Azərbaycan Ermənistan istisna edilməklə bütün qonşuları ilə normal münasibətlərə malikdir. Türkiyə bütün müharibənin gedişində birmənalı olaraq Azərbaycanı dəstəklədi, Gürcüstan və İran isə hava məkanlarını Ermənistanın üzünə bağladı;
 17. Müharibə göstərdi ki, Azərbaycan xalqı böyük, vətənpərvər və dəmir iradəyə malik xalqdır. 30 ilin əziyyəti, 30 ilin ümid-sizliyi, 30 ilin əzabları xalqımızı sındırmadı, iradəmizə heç bir mənfi təsir göstərmədi. Xocalı qurbanlarının, şəhidlərimizin də qisası alındı;

18. Daxildəki həmrəylik, milli birlik, vahid amal uğrunda birləşməyimiz bəzi mənfur xarici dairələrin öz çirkin planlarını həyata keçirmələrinə imkan vermədi. Azərbaycanın gücü milli birlikdədir, dini, etnik, regional, siyasi və sosial mənsubiyyətindən asılı olmayaq bütün Azərbaycan xalqı birlik, həmrəylik göstərərək Vətənə, Qələbəyə, Müzəffər Ali Baş Komandanın ətrafında yumruq kimi birləşdi [31].

Ölkəmizin Dağlıq Qarabağ və ətraf ərazilərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə erməni işğalçıları üzərində qazandığı hərbi-siyasi Zəfər xalqımızın çoxəsrlik tarixinin ən böyük hadisəsidir. Tarixin ən müxtəlif dövrlərində Səfəvilərdən Nadir şah və İosif Stalinə qədər azərbaycanlıların iştirak etdikləri müharibə və yürürlərdə qazanılmış qələbələrdən heç birində Azərbaycan faktoru indiki qədər mühüm yer tutmamış, ümummilliyət əhəmiyyət kəsb etməmişdir [30].

Beləliklə, İkinci Qarabağ müharibəsinə daxil olarkən Azərbaycanın yüksək təchizatlı ordusu, hərbi elmini yaxşı mənimsəmiş, hətta ona yeniliklər gətirə bilən ali zabit korpusu, ən əsası, bu ordu ilə qələbə qazanmağı, Dağlıq Qarabağ problemini hərbi-siyasi yolla, milli maraqlarımız çərçivəsində həll etməyi qarşısına məqsəd qoymuş Ali Siyasi İradə var idi. Ordumuzun şanlı zəfərlərində Prezident İlham Əliyevin Ali Baş Komandan qətiyyəti ilə bərabər, əsl böyük dövlət xadiminə, strateji təfəkkürlü siyasətçiyə xas müdrik qərarları da mühüm rol oynadı: “İndi Ermənistan dalan ölkəyə çevrilib. Biz gizlətmirik ki, söylərimiz nəticəsində Ermənistanı bütün regional layihələrdən təcrid etmişik və bu siyasət öz nəticələrini verməkdədir” [31].

Dağlıq Qarabağda və ətraf rayonlarda qazanılmış böyük Zəfər məhz Azərbaycanın naminə, Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda aparılan müharibənin parlaq hərbi-siyasi yekunu, möhtəşəm nəticəsidir. Ona görə də bu müharibə haqlı olaraq xarakteri etibarilə Vətən müharibəsi adlandırılır. Bu müharibənin qalibləri Ali Baş Komandan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və müzəffər Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəridir.

Şuşa şəhərində hərbiçilərlə görüşdə İlham Əliyev demişdir: “Əziz hərbiçilər, noyabrın 8-i xalqımızın tarixində əbədi qalacaq. Noyabrın 8-də qədim Şuşa şəhərimizi düşməndən azad edərək Azərbaycan parlaq qələbə qazandı. Şu-

şanın işğaldan azad edilməsi böyük qəhrəmanlıq, peşəkarlıq, milli ruh tələb edirdi. Azərbaycan hərbiçiləri bütün bu ülvi xüsusiyyətləri nümayiş etdirmişdir

Noyabrın 8-də Şəhidlər Xiyabanında Azərbaycan xalqına Şuşanın azad edilməsi müjdəsini vərəkən çıxışının sonunda demişdim: Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik! Bu gün eyni sözləri təkrarlayıram. Şuşa bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!” [34].

ƏDƏBİYYAT

1. "Ali Baş Komandan: "Zəngilan şəhəri və bir neçə kənd işğaldan azad edildi"". lent.az (az.). 20 oktyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
2. "Armenia and Azerbaijan fight over disputed Nagorno-Karabakh". bbc.com. BBC News. 27 sentyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının məlumatı
4. Azərbaycanda Zəfər Günü təsis edilib - SƏRƏNCAM.
5. "Azerbaijan's parliament approves martial law, curfews - president's aide". Reuters.com (ingilis). Reuters. 27 sentyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
6. "Azerbaijan's president orders partial military mobilization". tass.com (ingilis).

- TASS. 28 sentyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
7. "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin Bəyanatı". 2020.
 8. "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin Bəyanatı". 2020.
 9. Azərbaycan Respublikasında Zəfər Günü'nün təsis edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
 10. "Azərbaycan Respublikasında Zəfər Günü'nün təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 2 dekabr tarixli 2312 nömrəli Sərəncamının ləğv edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı.
 11. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının məlumatı
 12. Azərbaycan Respublikasında Zəfər Günü'nün təsis edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
 13. "Cəbrayıl işğaldan AZAD OLUNDU". modern.az (az.). 4 oktyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 14. "Ermənistan silahlı qüvvələri bütün cəbhə boyu genişmiqyaslı təxribat törədib". mod.gov.az (az.). Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi. 27 sentyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 15. "Ermənilər cəbhə boyu təxribat törədib, ölənlər və yaralananlar var". report.az (az.). Report İnformasiya Agentliyi. 27 sentyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 16. "Ermənilər cəbhə boyu təxribat törədib - Ölənlər və yaralılar var". asanradio.az (az.). ASAN Radio. 27 sentyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 17. "Qubadlı şəhəri işğaldan azad olundu!". qafqazinfo.az (az.). Qafqazinfo. 25 oktyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 18. "Qubadlı şəhəri işğaldan azad edildi – Prezident". sputnik.az (az.). Sputnik Azərbaycanca. 25 oktyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 19. "İlham Əliyev: "Füzuli işğaldan azad olundu". oxu.az (az.). 17 oktyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 20. "İlham Əliyev: Şuşa işğaldan azad edildi!". oxu.az (az.). 8 noyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 21. "Müstəqillik tariximizin ən möhtəşəm xəbəri - Şuşa azad edildi!". sputnik.az (az.). Sputnik Azərbaycan. 8 noyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 22. "Nagorno-Karabakh announces martial law and total mobilization". reuters.com (ingilis). Reuters. 27 sentyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 23. "Prezident: Cəbrayıl rayonunun böyük hissəsinin və Cəbrayıl şəhərinin azad edilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır". Azeridefence.com (az.). 4 oktyabr 2020. 2021-08-05 tarixində orijinalından arxivləşdirilib. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 24. "Prezident: "Füzuli şəhəri və rayonun daha bir neçə kəndi işğaldan azad olunub"". report.az (az.). Report İnformasiya Agentliyi. 17 oktyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 25. "Prezident İlham Əliyev Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan rəhbərlərinin iştirakı ilə imzalanmış sənədin mətnini açıqlayır tam mətn". lent.az (az.). 10 noyabr 2020. 2020-11-16.
 26. Tarixində orijinalından arxivləşdirilib. İstifadə tarixi: 10 noyabr 2020.
 27. "The humanitarian fallout of the Nagorno-Karabakh conflict". Thenewhumanitarian.org (ingilis). The New Humanitarian. 5 noyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 28. "Şuşa şəhəri işğaldan azad edildi". Report.az (az.). Report İnformasiya Agentliyi. 8 noyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 29. "Zəngilan və bu kəndləri azad edildi". qafqazinfo.az (az.). Qafqazinfo. 20 oktyabr 2020. İstifadə tarixi: 8 noyabr 2020.
 30. <https://mod.gov.az/az/video-arxiv-047/?vid=33925>
 31. <https://WW.azerbajjan-neWs/az/viem-20746veten-sava.;nda-tarixi%20zefer>
 32. <http://newtimes.az/az/economics/7131/>
 33. <https://apa.az/az/xeber/siyasi/Ilham-liyev-Zfr-v-qhrmanliq-simvolu-621081>
 34. <http://newtimes.az/az/reasons/dialogue/7131/>
 35. <https://president.az/articles/50226>

ИЗ ИСТОРИИ ПОБЕДЫ В 44-ДНЕВНОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ

д.п.н., проф. Д.Г. Гулиев

Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта
dilgam.guliyev@sport.edu.az

Аннотация. В статье рассказывается о победе в 44-дневной отечественной войне, о том, что Азербайджан не намеревался проливать кровь и узурпировать земли и был вынуждён начать эту военную операцию; вниманию и заботе, проявленной Верховным Главнокомандующим Ильхамом Алиевым к вооружённым силам; очередной военной провокации вооружённых сил Армении против Азербайджана; решении Совета безопасности под председательством Президента Ильхама Алиева; масштабной контрнаступательной операции азербайджанской армии; капитуляции Армении перед высоким профессионализмом азербайджанского солдата; завершении прекращения огня и военной операции в зоне нагорно-карабахского конфликта; выводе армянских войск с контролируемых Арме-

нией азербайджанских территорий вокруг Нагорного Карабаха; Верховном главнокомандующем Ильхаме Алиеве в течение 44 дневной войны, боровшимся в качестве политического и военного лидера, обеспечивая строительство новых транспортных коммуникаций, соединяющих Нахчыванскую Автономную Республику и западные районы Азербайджана; о комментировании трёхсторонней декларации, подписанной тремя странами; о первом указе президента Азербайджана об учреждении дня Победы и других проблемах.

Ключевые слова: *Азербайджан, Шуша, Карабах, Джебраил, Физули, Зангилан, Губадлы, Агдам, Кельбаджар, Лачин, Армия, флаг, справедливость, мир, лидер, победа, президент, гуманитарный.*

FROM THE HISTORY OF VICTORY IN THE 44-DAY PATRIOTIC WAR

D. Sc., prof. D.G. Guliyev

Azerbaijan State Academy of Physical Education and Sport
dilgam.guliyev@sport.edu.az

Annotation. The article tells about the victory in the 44-day patriotic war, about the fact that Azerbaijan was forced to start this military operation and did not intend to shed blood and usurp the land; attention and care shown by the Supreme Commander-in-Chief Ilham Aliyev to the armed forces; another military provocation of the armed forces of Armenia against Azerbaijan; the decision of the Security Council chaired by President Ilham Aliyev; a large-scale counter-offensive operation of the Azerbaijani army; Armenia's surrender to the high professionalism of the Azerbaijani soldier; the end of the ceasefire and the military operation in the zone of the Nagorno-Karabakh conflict; the withdrawal of Armenian troops from the Armenian-

controlled Azerbaijani territories around Nagorno-Karabakh; Supreme Commander-in-Chief Ilham Aliyev, who fought as a political and military leader during the 44-day war ensuring the construction of new transport communications connecting the Nakhchivan Autonomous Republic and the western regions of Azerbaijan; on commenting on the trilateral declaration signed by the three countries; the first decree of the President of Azerbaijan on the establishment of Victory Day and other problems.

Keywords: *Azerbaijan, Shusha, Karabakh, Jebrayil, Fizuli, Zangilan, Gubadli, Agdam, Kelbajar, Lachin, Army, flag, justice, peace, leader, victory, president, humanitarian.*